

Příbyl: Film byl pro to vhodné médium

Autor: Aleš Mečíř

Lukáš Příbyl získal za film Zapomenuté transporty do Polska Českého lva za nejlepší dokument 2009

Vystudovaný historik a politolog Lukáš Příbyl ve své dokumentární tetralogii Zapomenuté transporty, která nedávno vyšla i na DVD, doplnil každou vzpomínku přeživších autentickými fotografiemi nebo filmovým záznamem. Také proto jsou jeho dokumenty, v nichž se zaměřil na různé „modely přežití“ v extrémních podmínkách táborů a ghetť Lotyšska, Běloruska, Estonska a Polska, zcela výjimečné. {xtypo_rounded_rigt2}„Lidé mají pocit, že když o něčem neslyšeli, tak to nemohlo být tak

hrozné.“{xtypo_rounded_rigt2}

Co bylo prvotním impulsem pro natočení Zapomenutých transportů?

Narazil jsem na to kvůli historii rodiny své mámy. Ale nejsem genealog, zajímají mě živí lidé. Věděl jsem o tom, že někam odjeli a že je tam zabil. A děda, kterého jsem měl strašně rád, tak ten přežil. Ale nikdy o tom nevyprávěl.

Jak jste se dostal k informacím o méně známých táborech a ghettech?

Tenkrát o tom byla v encyklopediích jen malá zmínka. Tak jsem začal dohledávat lidi, kteří to přežili. Moc jich nebylo. Ale zjistil jsem, že míst, kam odjela téměř polovina českých Židů, bylo víc a vůbec nic se o nich neví. V roce 1994 jsem studoval v Izraeli, kde když zjistili, že umím několik jazyků, dali mi k vyřídění pár krabic dokumentů. Když jsem tím pak procházel, narazil jsem v těch papírech na názvy míst, kam odjeli i čeští Židé a o nichž jsem nic nevěděl. Většinou tam byla jména polských Židů, s nimiž jsem se nakonec také setkal.

To vás nakonec vedlo k tomu, že jste se o to začal více zajímat?

Postupně jsem si uvědomoval, že jejich příběhy jsou diametrálně odlišné od toho, co si běžně představujeme pod příběhem přežití holokaustu. Tedy pruhované uniformy, „číslo do nebe“ vytetované na ruce... Což je samozřejmě také pravdivý obraz, ale to je ta industriální smrt v Osvětimi, po válce tam stále byla ta krematoria, hromady vlasů... Ale ta místa, kam ti lidé odešli ve dvaadvacátém, už ve třiačtyřicátém vlastně vůbec neexistovala. Tak o nich se nic neví, protože je ani nemohl nikdo osvobodit. Všichni lidé, které v nich zavřeli, už byli po smrti.

Proto se na ně zapomělo?

Je to vlastně normální, ale lidé mají pocit, že když o něčem neslyšeli, tak to nemohlo být tak hrozné. Ale to mají i někteří přeživší holokaustu. To je jeden z důvodů, proč těch pár svědků, kteří přežili na těchto místech, o tom nikdy nemluvalo. Připadali si totiž trochu odstrčen. V některých táborech přežil třeba jen jeden z tisíce.

Jak se historik dostane k filmu? Čekal bych, že o tom spíš napíšete studii.

Lidé, kteří to přežili, jsou velmi charismatičtí a jejich příběh je natolik jiný. Ve studii se z toho ale ten člověk ztrácí. Ale mě zajímají hlavně lidé, takže film byl nakonec jediným vhodným prostředkem. Ani kdyby to bylo jako román, tak to příliš nefunguje, protože literatura vyžaduje velkou dávku představivosti, které není každý schopen.

To se mi líbí